

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 3 Mart 2025
Sayı : 1078

10/2460

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Genç işsizliği kapsamında ne istihdamda ne eğitimde (NEET) sorunu hem dünyanın hem de Türkiye'nin en temel problemlerinden biri olarak kabul edilmekte ve bu sorunun çözümü amacıyla pek çok politika geliştirilmektedir. NEET gençlerin istihdam dışında kalması, toplumsal eşitsizliği ve sosyal istikrarsızlığı artırmakta ve sosyal adalet duygusunu zedelemektedir. İşbu önergeyle NEET sorununun tüm yönleriyle araştırılması, genç işsizlerin sorunlarının anlaşılması ve merkezi-yerel politikalarla çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla ekte sunulan gerekçelerle Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Burcu MV

Gizem ÖZCAN
Muğla Mr.

Av. Aysu BANKOĞLU
Bartın Milletvekili

Mustafa ERDEM
Antalya Mr.

Sazgin Tuncel
Diy. Mr.

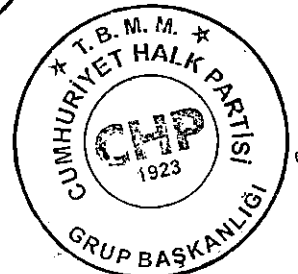
Cihangir Uzun
Uşak Milletvekili

Veli Aqkaba
Malatya Mr.

Servet Mullaoglu
Hartay Mr.

M. Salih Uzun
İzmir Mr

Cemal ENGİNİHOV
İstanbul Mr.

GEREKÇE

Genç işsizliğin bir bileşeni olarak kabul edilen NEET (*Not in Education, Employment, or Training*) kavramı “ne eğitimde ne istihdamda olan” gençlerin durumunu tanımlamakta ve son yıllarda dünyanın ve ülkemizin en ciddi sorunlarından biri olarak çözümü için çeşitli politikalar geliştirilmektedir. Eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin durumu işsizlik, eğitim fırsatlarına erişim eksikliği ile ekonomik politikalardan kaynaklandığı ölçüde sadece bireysel değil, aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak eşitsizliği ve sosyal istikrarsızlığı artırmaktadır. Gençlerin eğitim almadan ve istihdam edilmeden geçirdikleri zaman, yeteneklerini geliştirememesi, sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının düşmesi nedeniyle toplumun refahını da bu yönüyle olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla genç işsizler özelinde NEET sorununun tüm boyutlarıyla tespit edilmesi, genç işsizlerin yaşadığı zorlukların derinlemesine araştırılması ve merkezi-yerel düzeyde politikaların geliştirilmesi hem sosyal devletin hem de Meclis’in en önemli görevlerinden biri olarak büyük önem arz etmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun verilerine göre 2024 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla, 2 milyon 480 bin kişi ümidini kaybettiği için iş aramadığı; son bir yılda ise 525 bin kişinin ümidini kaybettiği için iş aramayı bıraktığı görülmektedir. Kovid19 salgını döneminde dahi bu kadar yüksek rakamların olmadığı ülkemizde ümidini kaybettiği ya da başka gerekçelerle işsiz olmasına rağmen iş aramayı bırakan kişi sayısı 4 milyon 609 bine ulaşmıştır. 2025 yılı itibarıyla 15-29 yaş arasında 18 milyon 3 bin gencin yüzde 25,7’si, yani 4 milyon 626 bini ne eğitimde ne istihdamda bulunmaktadır. Türkiye Avrupa ölçeğinde bu oranla Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan gibi ülkelerin iki katı oranında NEET genci barındırmaktadır. OECD verilerinde de Türkiye, OECD ülkeleri ortalamasının iki katı oranla açık ara birinci sırada bulunmaktadır. Söz konusu yaş grubundaki genç kadınlar için bu oranın çok daha yüksek seviyelerde seyrettiği de ayrıca dikkate değerdir.

Ülkemizde NEET gençler karar alıcılar tarafından söylem düzeyinde bir sorun olarak görülmesine rağmen realitede hiçbir eylem, politika veya programın bir parçası olarak ele alınmamaktadır. Somut bir plan veya program dahilinde bu sorun ele alınmadığı gibi genç işsizlik, gençlerin bireysel başarısızlığı, kişisel gelişim eksikliği gibi gerekçeler öne sürülerek gençlere yüklenmektedir. Öte yandan, NEET gençlerin istihdam dışında kalması, ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir. Ülkenin üretken işgücü potansiyeli kullanılmadığı için ekonomik kalkınmaya katkı da düşmekte ve bunun sonucunda ekonomide verimlilik azalmakta ve sosyal yardımlara olan bağımlılık artmaktadır.

NEET gençler giderek toplumdan soyutlandığı ölçüde sosyal içermeyi zorlaştırmakta ve toplumsal eşitsizlikleri artırmaktadır. Toplumun bir parçası olamama hali ile gençlerin potansiyellerini gerçekleştirememeleri, sosyal istikrarsızlığı, sosyal adaletsizliği artırmakta ve buna bağlı olarak gençlerin suça, yasa dışılığa, bağımlılığa eğiliminin de artmasına neden olmaktadır. Konuya ilişkin muhtelif araştırmalar uyuşturucu bağımlılığı, bahis gibi yönelimlerin gençler arasında ciddi düzeyde arttığının ortaya koymaktadır.

Karar alıcıların 2025 projeksiyonuna bakıldığında genç işsizlik sorununun “yeni rekorlar” kıracağı, ekonomi ve eğitim politikaları ile istatistiklere bakıldığında “ne eğitimde ne istihdamda” olan gençlerin, yaygın ifadesiyle “ev gençlerinin” de Türkiye’nin kronik bir sorunu olduğu ve olacağı açıktır. İşbu önergeyle Meclis’te bir araştırma komisyonu kurularak bu sorunun tüm boyutlarıyla ortaya konulması, genç işsizlik ile birlikte NEET gençlerin yaşadığı zorlukların araştırılması ve çözüm yollarının tespiti amaçlanmaktadır.

